

**Σκοπός της Υπουργικής Απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546 (ΦΕΚ: Β 2065/24.10.2007)
«Αναπαραγωγή έργου πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος τυφλών και
κωφαλάλων, και επέκταση της ρύθμισης σε άλλες κατηγορίες ατόμων με
αναπηρίες»**

Η ΥΑ αυτή έχει σκοπό να καθορίσει τους συγκεκριμένους όρους εφαρμογής της ρύθμισης του άρθρου 28Α του ν. 2121/1993. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό επιτρέπεται και αποτελεί νόμιμο περιορισμό του περιουσιακού δικαιώματος του δημιουργού η αναπαραγωγή ενός έργου για τους τυφλούς και κωφάλλους, αν πραγματοποιείται σε ειδικές μορφές αποκλειστικά προς όφελος τους και για χρήσεις που συνδέονται άμεσα με την αναπηρία τους και δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα (α. 1 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Ποιοί φορείς μπορούν να επικαλεστούν αυτήν τη διάταξη;

Αρμόδιος φορέας που επιτρέπεται να προβαίνει σε αναπαραγωγή του έργου είναι κάθε μη κερδοσκοπικός οργανισμός ή σωματείο ή ένωση ή άλλος συναφής φορέας, που έχει ως βασική αποστολή του την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σχετικά με την επιμόρφωση και την εκπαίδευση ή τη διευκόλυνση της επιμόρφωσης και της εκπαίδευσης ατόμων με προβλήματα όρασης. Ως αρμόδιος φορέας θεωρείται και εκπαιδευτικό ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (α. 2 παρ. 1 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Ποιοί είναι οι δικαιούχοι προς όφελος των οποίων μπορεί να γίνει η εν λόγω αναπαραγωγή;

Τα άτομα που πάσχουν από ελαττωματική ή εξασθενημένη όραση που δεν μπορεί να διορθωθεί με χρήση διορθωτικών φακών σε έναν τέτοιο βαθμό που θα ήταν ικανοποιητικός για διάβασμα, κωφάλλοι και γενικότερα άτομα που λόγω μιας αναπηρίας δεν έχουν τη δυνατότητα να διαβάσουν ένα τυπωμένο κείμενο με συμβατικό τρόπο ή να αντιληφθούν το περιεχόμενο ενός έργου με τη χρήση των φυσικών αισθήσεών τους (α. 3 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Για ποιά έργα επιτρέπεται η αναπαραγωγή αυτή; Ποιά εξαιρούνται;

Οποιοδήποτε έργο που δεν είναι αντιληπτό στην υφιστάμενη μορφή του από τους δικαιούχους, μπορεί να αναπαραχθεί προς όφελός τους προκειμένου να του δοθεί η μορφή εκείνη που θα τους επιτρέψει να το αντιληφθούν.

Ο περιορισμός αυτού του περιουσιακού δικαιώματος δεν εφαρμόζεται στον πηγαίο κώδικα των προγραμμάτων η/υ (α. 4 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Σε ποιές μορφές μπορεί να αναπαραχθεί το έργο;

Μορφές, τις οποίες ενδέχεται να αποκτήσουν τα έργα εκείνα των οποίων επιτρέπεται η αναπαραγωγή σύμφωνα με το α. 28 Α ν. 2121/1993 είναι οι γραφές Braille, Moon, Daisy, τα ομιλούντα βιβλία (talking books), καθώς και οποιαδήποτε άλλη μέθοδος που έχει σχεδιαστεί αποκλειστικά για να χρησιμοποιείται από τους δικαιούχους και ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες τους, στο βαθμό που απαιτείται από τη συγκεκριμένη αναπηρία (α. 5 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Ποιές είναι οι σχετικές υποχρεώσεις των εκδοτών;

Οι εκδότες έχουν την υποχρέωση να παραδώσουν εντός τριάντα (30) ημερών στον αρμόδιο φορέα σε ηλεκτρονική μορφή τα αρχεία των έργων που ζητούνται να αναπαραχθούν σύμφωνα με το παρόν νομικό πλαίσιο, εφόσον βέβαια το συγκεκριμένο έργο τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή.

Τα έργα για τα οποία μπορεί να ζητηθεί παράδοση του ηλεκτρονικής μορφής αρχείου είναι όλα τα εκπαιδευτικά συγγράμματα της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας καθώς και τα υποχρεωτικά συγγράμματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Για όλα τα υπόλοιπα έργα κάθε εκδότης έχει υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να παραδώσει σε αρμόδιο φορέα αρχεία ηλεκτρονικής μορφής έργων που τηρεί και που αντιστοιχούν συνολικά μέχρι και στο 10% της ετήσιας εκδοτικής του παραγωγής μη υπολογιζομένων στο ποσοστό αυτό των τυχόν εκπαιδευτικών συγγραμμάτων που εκδίδει.

Σε περίπτωση που ο εκδότης αρνείται να συμμορφωθεί με την υποχρέωσή του αυτή, το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται (α. 6 παρ. 1-3 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Ποιές είναι οι υποχρεώσεις των αρμόδιων φορέων;

1. Έχουν την υποχρέωση με την παραλαβή των σχετικών αρχείων και τη δημιουργία των αντιτύπων να ενημερώνουν τη βάση δεδομένων που τηρεί ο ΟΠΙ και ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου με όλους τους αρμόδιους φορείς, τους τίτλους των έργων με τα ηλεκτρονικής μορφής αρχεία που έχει ο κάθε φορέας καθώς και την ειδική μορφή, στην οποία τα έγγραφα αυτά έχουν αναπαραχθεί.
2. Έχουν την υποχρέωση να αγοράζουν ένα αντίτυπο του έργου που ενδιαφέρονται να αναπαραγάγουν.
3. Υποχρεούνται να ενημερώσουν τον εκδότη πόσα αντίτυπα έχουν δημιουργήσει από το εν λόγω έργο και σε ποια μορφή.
4. Σε περίπτωση μεταβολής του σκοπού τους ή διάλυσής τους υποχρεούνται να καταστρέψουν όλα τα ηλεκτρονικής μορφής αρχεία που έχουν στην κατοχή τους δυνάμει του α. 28 Α ν. 2121/1993 και να αναφέρουν την καταστροφή αυτών στον ΟΠΙ και στο Σύνδεσμο Εκδοτών Βιβλίου.
5. Ευθύνονται για τον έλεγχο της ιδιότητας του δικαιούχου.

6. Ευθύνονται για τυχόν παραβιάσεις πνευματικής ιδιοκτησίας από τρίτους που επιλέγουν για την αναπαραγωγή αντιτύπων τους βάσει της παρούσας (α. 6 παρ. 4-7, α.7 παρ. 7-8 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).

Πώς προστατεύονται οι δημιουργοί και οι εκδότες;

1. Το έργο το οποίο αναπαράγεται θα πρέπει να είναι νομίμως δημοσιευμένο και η αναπαραγωγή του πρέπει να είναι μη εμπορικού χαρακτήρα, άμεσου ή έμμεσου που συνδέεται άμεσα με την αναπηρία.
2. Τα έργα, τα οποία είναι ήδη διαθέσιμα στο εμπόριο σε μορφή ειδικά σχεδιασμένη για τις ανάγκες των δικαιούχων, δεν μπορούν να αναπαραχθούν σύμφωνα με αυτή τη διαδικασία.
3. Πρέπει να αναγράφονται στο αντίτυπο του έργου που έχει αναπαραχθεί σύμφωνα με την παρούσα απόφαση, τα ονόματα του δημιουργού και του εκδότη καθώς και της ημερομηνίας της αρχικής δημοσίευσης, εφόσον τα στοιχεία αυτά εμφανίζονται στο έργο. Στον υλικό φορέα αυτού του αντιτύπου πρέπει ακόμη να αναφέρεται ότι το συγκεκριμένο αντίτυπο έχει αναπαραχθεί σύμφωνα με το άρθρο 28 Α ν. 2121/1993 και τη σχετική υπουργική απόφαση και πως οποιαδήποτε περαιτέρω αναπαραγωγή του σε μορφή άλλη από την ειδική αυτή, θα αποτελεί προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και θα επισύρει τις κυρώσεις των άρθρων 65επ. του ν. 2121/1993.
4. Απαγορεύεται να τροποποιηθεί το κείμενο χωρίς την άδεια του δημιουργού και του εκδότη. Μπορεί, όμως, να αλλάξει η μορφή και η σελιδοποίηση, εφόσον είναι απαραίτητο για την εξυπηρέτηση των αναγκών των δικαιούχων. Ο αρμόδιος φορέας οφείλει να σέβεται το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας του δημιουργού κατά την αναπαραγωγή του έργου και την εκπλήρωση του σκοπού του.
5. Τα αντίτυπα που αναπαράγονται βάσει του εν λόγω νομικού πλαισίου δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν πέρα από τον προβλεπόμενο σκοπό. Όποιος κάνει χρήση τέτοιου αρχείου για σκοπό άλλο από τον προβλεπόμενο ευθύνεται και μπορεί να υποστεί αστικές και ποινικές κυρώσεις.
6. Η εφαρμογή των παραπάνω δεν μπορεί να αποκλεισθεί συμβατικά με συμφωνία μεταξύ εκδότη και δημιουργού (α. 7 παρ. 1-5 ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546).